

บทที่ 2

แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่องการจำแนกกลุ่มการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยใช้ข้อมูลการกำกับดูแลกิจการที่เปิดเผยในรายงานประจำปี ผู้วิจัยได้ค้นคว้าและรวบรวมแนวคิดรวมทั้งงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอเป็น 2 ส่วนดังนี้ คือ

1. นิยามและแนวคิดของการกำกับดูแลกิจการ
2. บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 นิยามและแนวคิดของการกำกับดูแลกิจการ

นิยามและแนวคิดของการกำกับดูแลกิจการที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้แบ่งเป็น 4 ส่วน คือ นิยามของการกำกับดูแลกิจการ แนวคิดเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการ แนวคิดการจำแนกกลุ่มการดูแลกิจการและหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี 15 ข้อ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1.1 นิยามของการกำกับดูแลกิจการ

นิยามที่ใช้กันโดยทั่วไปสำหรับการกำกับดูแลกิจการ หรือ Corporate Governance มีผู้ให้ความหมายในหลายลักษณะ ดังนี้

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2544) ได้ให้ความหมายของการกำกับดูแลกิจการ หมายถึง ระบบที่จัดให้มีโครงสร้างและกระบวนการของความสัมพันธ์ระหว่าง คณะกรรมการ ฝ่ายจัดการ และผู้ถือหุ้น เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขัน นำไปสู่ความเจริญเติบโตและเพิ่มคุณค่าให้กับผู้ถือหุ้นในระยะยาวโดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียอื่นประกอบ

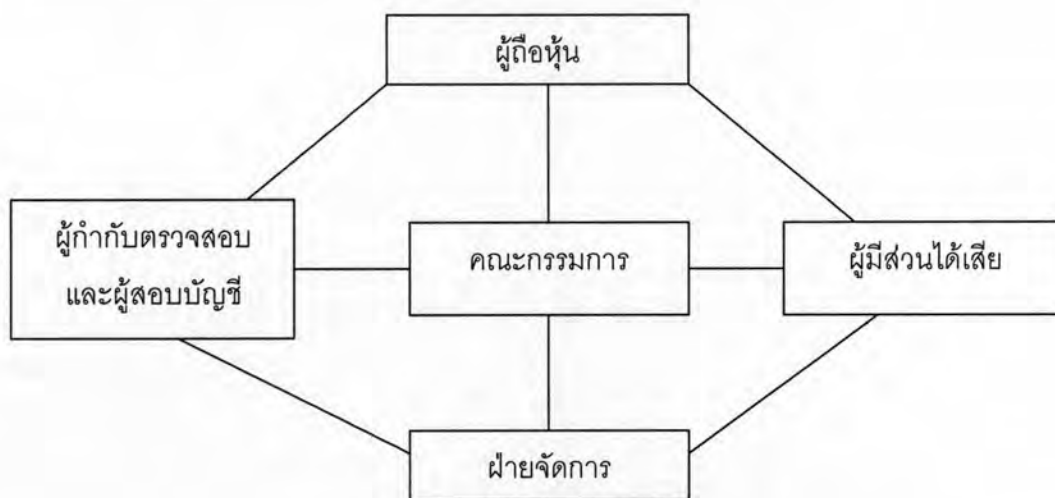
คณะกรรมการบริษัทภิบาลแห่งชาติ (2545) ได้ให้ความหมายของการกำกับดูแลกิจการไว้หลายมุมมอง โดยมีความหมายดังนี้ 1.) ความสัมพันธ์อย่างหนึ่งระหว่างคณะกรรมการ ฝ่ายจัดการ และผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้เสียอื่นในการ กำหนดทิศทาง และสอดส่องดูแลผลปฏิบัติงาน ของบริษัท 2.) โครงสร้างและกระบวนการภายในที่จัดขึ้น เพื่อให้ความมั่นใจว่า คณะกรรมการสามารถประเมินผลงานของฝ่ายจัดการของบริษัทอย่างตรงไปตรงมา และมี

ประสิทธิผล และ 3.) ระบบที่จัดให้มีกระบวนการและโครงสร้างของภาวะผู้นำและการควบคุมกิจการ ให้มีความรับผิดชอบตามที่ด้วยความโปร่งใส และสร้างความสามารถในการแข่งขันเพื่อรักษาเงินลงทุน และเพิ่มคุณค่าให้กับผู้ถือหุ้นในระยะยาว ภายในกรอบการมีจริยธรรมที่ดีโดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียอื่น และสังคมโดยรวมประกอบ

2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance)

การกำกับดูแลสำหรับบริษัทมหาชนจำกัดเกิดขึ้นจากทฤษฎีทางนิติศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ เป็นการแยกระหว่างการเป็นเจ้าของและการควบคุม ซึ่งนำไปสู่ความสัมพันธ์ของการเป็นตัวแทนที่ตัวแทน ซึ่งเกิดจากการที่กิจการเริ่มมีขนาดใหญ่ขึ้นกว่าในอดีตที่ผ่านมา จากเดิมที่กิจการนั้นมีเจ้าของเพียงคนเดียว จนพัฒนาเข้าสู่ในรูปแบบบริษัทเพื่อขยายกิจการให้สามารถแข่งขันทางเศรษฐกิจได้มากขึ้น อันเป็นผลให้ต้องมีการแบ่งแยกระหว่างความเป็นเจ้าของกิจการหรือผู้ถือหุ้น กับผู้บริหารหรือบุคคลที่ผู้ถือหุ้นจ้างมาเพื่อทำการบริหารกิจการนั้นแทนตน การเป็นเจ้าของเป็นฐานของอำนาจที่ใช้ในบริษัท โดยเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นที่เปรียบเสมือนตัวการนั้นจะใช้อำนาจในการคัดเลือกคณะกรรมการบริษัทซึ่งมีหน้าที่บริหารงานแทนผู้ถือหุ้นหรือเจ้าของทั้งหลายจึงเปรียบเสมือนตัวแทน ทำให้เกิดการแบ่งแยกอำนาจในการบริหารขึ้น ด้วยเหตุนี้เองจึงเกิดเป็นปัญหาจากการที่เจ้าของหรือผู้ถือหุ้นต้องการได้ผลประโยชน์จากการลงทุน แต่ผู้บริหารก็ต้องการผลประโยชน์จากการทำงานเช่นกัน จึงเกิดการขัดแย้งทางผลประโยชน์หรือเกิดปัญหาจากการเป็นตัวแทน (agency problem) จากปัญหาดังกล่าวจึงต้องมีการนำการกำกับดูแลกิจการมาใช้ บริษัทส่วนมากประกอบด้วยบุคคล 3 กลุ่ม โดยกลุ่มแรกมีบทบาทสำคัญในด้านการจัดการและการสอดส่องดูแล ได้แก่ กรรมการหรือเมื่อทำงานร่วมกันเรียกว่า คณะกรรมการ กลุ่มที่สองคือ เจ้าหน้าที่บริหารบริษัทหรือฝ่ายจัดการซึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติตามนโยบายการบริหารตามที่คณะกรรมการบริษัทกำหนด และกลุ่มสุดท้ายคือกลุ่มของผู้ถือหุ้นของบริษัท ทั้ง 3 กลุ่มต่างมีบทบาทที่แตกต่างกันภายในกิจการ คณะกรรมการมีบทบาทที่สำคัญเพราะว่าเป็นผู้ควบคุม รักษา ดูแลทรัพยากรของบริษัท (Stewards) ตัดสินใจเรื่องนโยบายของบริษัท และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่บริหารหรือฝ่ายจัดการเพื่อจัดการงานประจำวันของบริษัท เนื่องจากคณะกรรมการเป็นผู้รับผิดชอบในเรื่องการดำเนินการบริษัท ทั้งกรรมการและฝ่ายจัดการจึงถูกกำหนดให้ทำหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายไว้วางใจ (fiduciary duties) ซึ่งรวมถึงต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ (duty of loyalty) ต่อบริษัทและต่อผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นเจ้าของกิจการ รวมทั้งต้องกระทำด้วยความระมัดระวังอย่างมีเหตุผล (duty of care) และรักษาผลประโยชน์ของบริษัทในการตัดสินใจด้วยผู้ถือหุ้นเองก็มีบทบาทที่สำคัญเช่นกันแต่ไม่ได้เป็นบทบาทโดยตรง ผู้ถือหุ้นทำหน้าที่ควบคุมบริษัท

ในทางอ้อมเพราะเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการและในฐานะเป็นเจ้าของของบริษัทย่อมมีสิทธิสูงสุดใน การตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนที่สำคัญ ๆ ของบริษัท คณะกรรมการจึงอยู่ ระหว่างผู้ถือหุ้นและฝ่ายจัดการ การแยกการเป็นเจ้าของออกจากการควบคุมและการจัดการ นำไปสู่ความสัมพันธ์ระหว่างตัวการและตัวแทน โดยผู้ถือหุ้นเป็นผู้เลือกตั้งคณะกรรมการให้ รับผิดชอบดูแลงานแทนตน (responsibility) คณะกรรมการจึงมีความรับผิดชอบต่อผลปฏิบัติงาน ตามหน้าที่ต่อผู้ถือหุ้น (accountability) และเมื่อคณะกรรมการมอบหมายงานให้กับฝ่ายจัดการ รับผิดชอบในการปฏิบัติงานประจำวัน ฝ่ายจัดการจึงมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่อีกระดับหนึ่งต่อ คณะกรรมการของบริษัทและต่อผู้ถือหุ้นด้วย การที่ผู้จัดการทำหน้าที่ตัดสินใจในกิจการของ เจ้าของกิจการซึ่งเป็นเสมือนตัวการ คณะกรรมการแสดงความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนต่อ ผู้ถือหุ้นในรูปของงบการเงินและรายงานประจำปีเป็นประจำ ในขณะที่ผู้ถือหุ้นแต่งตั้งผู้สอบบัญชี อิสระเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้กับรายงาน และการจัดให้มีการประชุมผู้ถือหุ้นประจำปีก็เป็นการ เปิดโอกาสให้คณะกรรมการรายงานและตอบคำถามของผู้ถือหุ้นทั้งหลาย

รูปที่ 1 แสดงกรอบงานการกำกับดูแลกิจการ

จากรูปที่ 1 แสดงโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลทั้ง 3 กลุ่ม โดยรวมกลุ่มผู้มีส่วน ได้เสียด้วย ได้แก่ ลูกค้า คู่ค้า นายธนาคาร ลูกจ้าง และประชาคม นอกจากนั้นยังมีกลุ่มผู้คอย กำกับและควบคุมการแสดง ได้แก่ ภาครัฐ และผู้สอบบัญชี รวมไปถึงสังคมโดยรวม จึงมี ความสำคัญที่ต้องรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหลายในบริษัท (สังเวียน อินทวิชัย, 2545)

การกำกับดูแลเกิดเป็นประเด็นขึ้นในสหรัฐอเมริกาในทศวรรษ 1980 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มีการปรับโครงสร้างของบริษัทอันเนื่องมาจากการควบคุมและการเข้าครอบงำกิจการในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพของทรัพย์สินของบริษัทที่ถูกใช้ไปอย่างไม่เต็มค่าและเพื่อเพิ่มผลตอบแทนแก่ผู้ถือหุ้น ซึ่งผลของการปรับปรุงโครงสร้างใหม่ของบริษัทได้ส่งผลกระทบต่ออย่างกว้างขวางตลอดมา จากปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้คณะกรรมการของบริษัท ผู้ลงทุนที่เป็นสถาบัน สำนักงานกำกับดูแลเกี่ยวกับหลักทรัพย์และสาธารณะได้เริ่มตรวจสอบและทบทวนบทบาทตนว่าควรเป็นอย่างไรในกระบวนการตัดสินใจของบริษัท นอกจากนี้ ระบบการกำกับดูแลยังได้รับการพิจารณาทบทวนในหลาย ๆ ประเทศด้วยเหตุผลต่างกัน เช่น ในประเทศอังกฤษ ปี 1990 ก็ได้มีการแต่งตั้ง Cadbury Committee เพื่อกร่างแนวทางของการกำกับดูแล อันเป็นผลเนื่องจากการประพุดติมิชอบต่าง ๆ ในการจัดการและการเงินของบริษัทขนาดใหญ่หลายแห่งของประเทศในขณะนั้น รายงานฉบับนี้ซึ่งออกในปี 1992 ได้รวบรวมหลักการและข้อพึงปฏิบัติเรื่องการกำกับดูแลกิจการไว้อย่างรัดกุมและชัดเจน และได้รับการยอมรับเป็นแนวทางของหลายประเทศที่กำลังเริ่มจัดทำระบบนี้ สำหรับประเทศอื่นในยุโรป การแปรรูปรัฐวิสาหกิจได้เป็นเชื้อเพลิงสร้างความเติบโตให้กับตลาดทุน และทำให้เกิดความเป็นห่วงตามมาเกี่ยวกับสิทธิของผู้ลงทุน เรื่องอื้อฉาวและการประพุดติมิชอบในบริษัท ความโปร่งใสที่อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ และความขัดแย้งทางผลประโยชน์ซึ่งล้วนแต่เป็นขบวนการสำคัญในยุโรป นอกจากนั้นก็ให้เกิดเหตุการณ์ในทำนองเดียวกันในประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้งประเทศไทย ซึ่งเหตุการณ์เหล่านี้ได้สนับสนุนและผลักดันให้มีการพิจารณาถึงระบบการกำกับดูแลกิจการให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น

การกำกับดูแลจึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดตั้งระบบซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ฝ่าย อันได้แก่ กลุ่มของผู้ถือหุ้น คณะกรรมการบริษัท และฝ่ายจัดการ โดยกรรมการของบริษัทได้รับมอบหมายให้มีความรับผิดชอบ (responsibilities) และหน้าที่ (duties) ในเรื่องเกี่ยวกับการกำหนดทิศทาง (direction) ของบริษัท การกำกับดูแลถูกสร้างขึ้นบนระบบ การมีหน้าที่รับผิดชอบ (accountability) ซึ่งในเริ่มแรกมุ่งตรงไปที่ผู้ถือหุ้น นอกเหนือไปจากการทำให้ความเป็นอยู่ของผู้ถือหุ้นมีสูงสุด ระบบการควบคุมดูแลที่มีประสิทธิภาพควรสร้างกลไกสำหรับกำหนดหน้าที่ของกรรมการเพื่อที่จะคอยห้ามปรามกรรมการจากการใช้อำนาจไปในทางที่ผิด และเพื่อให้แน่ใจว่ากรรมการได้ทำงานเพื่อประโยชน์สูงสุดของบริษัท การกำกับดูแลยังเกี่ยวกับหน้าที่รับผิดชอบ และความรับผิดชอบต่อที่กว้างขวางของกรรมการต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องคนอื่น ๆ ของบริษัท ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องดังกล่าว ได้แก่ ลูกจ้าง ลูกค้า ผู้ขายสินค้า เจ้าหนี้ ประชาคม รัฐและหน่วยงานควบคุมดูแล

2.1.3 แนวคิดการจัดอันดับการกำกับดูแลกิจการ

องค์กรที่มีชื่อเสียงในการจัดอันดับความน่าเชื่อถืออย่างสถาบันจัดอันดับเครดิต Standard & Poor ได้มีความพยายามในการจัดอันดับการกำกับดูแลกิจการโดยเริ่มต้นเมื่อปี พ.ศ. 2543 โดยเป็นการวัดในระดับองค์กรและระดับประเทศโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะทำการเปรียบเทียบระดับการกำกับดูแลระหว่างองค์กรและระหว่างประเทศทั่วโลก โดยมุ่งเน้นในมุมมองของผู้มีส่วนได้เสียทางการเงินซึ่งได้แก่ผู้ถือหุ้นและผู้ปล่อยเงินกู้เป็นหลัก ระบบที่ Standard & Poor ใช้ในการประเมินระดับการกำกับดูแลเรียกว่าระบบ 360 องศา โดยมีแนวคิดที่ว่าผู้มีส่วนได้เสียจากการประเมินจะประกอบด้วยคณะกรรมการ ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ ผู้ถือหุ้นรายย่อย ผู้ปล่อยเงินกู้ และผู้บริหารของบริษัท ดังนั้นผู้ประเมินจึงต้องประเมินในมุมมองของผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายเหล่านี้ อย่างไรก็ตามผู้ประเมินจะต้องมีความเป็นอิสระและไม่มีส่วนได้เสียกับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งจึงจะทำให้ผลการประเมินมีความเป็นกลางและเป็นที่น่าเชื่อถือ

สำหรับการวัดการกำกับดูแลกิจการในระดับองค์กรนั้น Standard & Poor ได้ให้คะแนนในช่วง 1 ถึง 10 กำหนดให้ 10 หมายถึงดีที่สุดในขณะที่ 1 หมายถึงไม่ดี โดยการให้คะแนนจะเป็นลักษณะเชิงคุณภาพมากกว่าเชิงปริมาณ โดยมุ่งเน้นการวัดการใช้สินทรัพย์ขององค์กรในการสร้างประโยชน์สูงสุดต่อผู้มีส่วนได้เสียทางการเงินขององค์กร สิ่งที่ Standard & Poor ใช้วัดระดับการกำกับดูแลกิจการในระดับองค์กรมีดังต่อไปนี้ (Standard & Poor, 2004 อ้างถึงใน นกมล ร่มโพธิ์, 2546)

1. โครงสร้างความเป็นเจ้าของและอิทธิพลจากภายนอก ประกอบด้วย
 - 1.1. ความโปร่งใสของความเป็นเจ้าของ
 - 1.2. ความมีอิทธิพลของเจ้าของและผู้มีส่วนได้เสียภายนอกอื่นๆ
2. สิทธิของผู้ถือหุ้นและความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ ประกอบด้วย
 - 2.1. การประชุมผู้ถือหุ้นและขั้นตอนการลงคะแนนเสียง
 - 2.2. สิทธิในการเป็นเจ้าของและการป้องกันการควบรวมกิจการ
 - 2.3. ความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้เสีย
3. ความโปร่งใส การเปิดเผยข้อมูล และการตรวจสอบกิจการ ประกอบด้วย
 - 3.1. เนื้อหาของการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชน
 - 3.2. เวลาและการเข้าถึงข้อมูลที่เปิดเผยต่อสาธารณชน
 - 3.3. ขั้นตอนในการตรวจสอบกิจการ

4. โครงสร้างของคณะกรรมการและควมมีประสิทธิผล ประกอบด้วย

- 4.1. โครงสร้างของคณะกรรมการและความเป็นอิสระ
- 4.2. บทบาทและควมมีประสิทธิผลของคณะกรรมการ
- 4.3. อัตราผลตอบแทนของผู้บริหารระดับสูงของบริษัท

สำหรับประเทศไทยในการจัดอันดับการกำกับดูแลกิจการ คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ได้ให้บริษัท ไทยเรทติ้งแอนดิอินฟอร์เมชันเซอร์วิส จำกัด (ทริส) เป็นผู้จัดอันดับการกำกับดูแลกิจการ โดยทริสได้นำเสนอแบบจำลอง (Model) เพื่อใช้ในการจำแนกกลุ่มการกำกับดูแลกิจการ โดยแบ่งเกณฑ์ที่ใช้ในการจำแนกกลุ่มการกำกับดูแลกิจการเป็น 4 เกณฑ์ ประกอบด้วยเกณฑ์และปัจจัยสำคัญต่าง ๆ ดังนี้

1. สิทธิของผู้ถือหุ้น (ร้อยละ 20) ปัจจัยสำคัญที่ใช้ในการพิจารณาประกอบด้วย
 - 1.1. การมีกลไกที่ทำให้เชื่อมั่นว่าผู้ถือหุ้นจะได้รับผลตอบแทนอย่างครบถ้วน
 - 1.2. การมีกลไกให้ผู้ถือหุ้นสามารถใช้อิทธิพลออกเสียงได้อย่างแท้จริง
 - 1.3. การปฏิบัติตามผู้ถือหุ้นเพื่อให้ได้รับสิทธิพื้นฐานที่เท่าเทียมกัน
2. องค์ประกอบและบทบาทของคณะกรรมการและคณะผู้บริหาร (ร้อยละ 40) ปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณาประกอบด้วย
 - 2.1 องค์ประกอบของคณะกรรมการ
 - 2.2 บทบาทและความรับผิดชอบต่อการดำเนินงานเพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้ถือหุ้น
 - 2.3 กลไกติดตาม ตรวจสอบและถ่วงดุล
 - 2.4 การดำเนินงานของคณะกรรมการที่มีประสิทธิภาพ และโปร่งใส
3. การเปิดเผยข้อมูล (ร้อยละ 25) ปัจจัยสำคัญที่ใช้ในการพิจารณา ประกอบด้วย
 - 3.1. สาระสำคัญของข้อมูล : งบการเงิน แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปี
 - 3.2. การเข้าถึงข้อมูลของผู้ลงทุน
4. วัฒนธรรมการกำกับดูแลกิจการ (ร้อยละ 15) ปัจจัยสำคัญที่ใช้ในการพิจารณาประกอบด้วย
 - 4.1. บรรยากาศในระดับผู้ถือหุ้นมีสัดส่วน
 - 4.2. บรรยากาศในองค์กร
 - 4.3. บรรยากาศในระดับคณะกรรมการ

- 4.4. บรรยายภาคในระดับคณะผู้บริหาร
- 4.5. บรรยายภาคในระดับพนักงาน
- 4.6. บรรยายภาคต่อผู้มีส่วนได้เสียอื่น

หลักการและวิธีให้คะแนนจะพิจารณาจากการมีกระบวนการ ระบบ กลไก มีการปฏิบัติจริง และมีหลักฐานโดยกำหนดข้อพิจารณาในการให้คะแนนแยกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ ข้อกฎหมาย ข้อกำหนดสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ข้อพึงปฏิบัติ 40 ข้อ ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และข้ออื่น ๆ

ผลการจัดอันดับ ทริส จะมีการให้คะแนนในช่วง 1 ถึง 10 โดย คะแนน 9 - 10 หมายถึงบริษัทมีระดับการกำกับดูแลกิจการที่ดีเยี่ยม และคะแนนน้อยกว่า 5 ถือว่าการกำกับดูแลบริษัทนั้นต้องปรับปรุง ในการคำนวณคะแนนจะนำคะแนนที่ได้ของแต่ละข้อมาคำนวณถ่วงน้ำหนักในแต่ละเกณฑ์ เพื่อให้ได้คะแนนรวม ผลการจัดอันดับการกำกับดูแลกิจการที่ดีแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

คะแนน 9 - 10	หมายถึง	ดีเยี่ยม
คะแนน 8	"	ดีมาก
คะแนน 7	"	ดี
คะแนน 5 - 6	"	พอใช้
คะแนนน้อยกว่า 5	"	ควรปรับปรุง

2.1.4 หลักกำกับดูแลกิจการที่ดี 15 ข้อ

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการกำกับดูแลกิจการ และได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องในการส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนมีระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดี โดยตลาดหลักทรัพย์ได้เลือกหลักการของการกำกับดูแลกิจการที่ดีจำนวน 15 ข้อ เพื่อให้บริษัทสามารถนำไปถือปฏิบัติในขั้นเริ่มแรก และเปิดเผยการปฏิบัติตามหลักการดังกล่าว รวมทั้งเหตุผลที่ไม่สามารถปฏิบัติตามได้ ในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปีของบริษัท โดยตลาดหลักทรัพย์เชื่อมั่นว่าการดำเนินตามแนวทางปฏิบัติดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัท เพราะเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงมาตรฐานการจัดการกิจการที่ดีอันเป็นสิ่งที่พึงคาดหวังจากบริษัทจดทะเบียน ซึ่งจะมีส่วนทำให้บริษัทได้รับการยอมรับมากขึ้นทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ ตลอดจนเป็นการเสริมสร้างความโปร่งใสและประสิทธิภาพ

ของฝ่ายจัดการอันจะสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นแก่ผู้ถือหุ้น ผู้ลงทุน และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2544)

หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี 15 ข้อ ประกอบด้วย

1. นโยบายเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการ

คณะกรรมการควรจัดทำรายงานเป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับนโยบายหลักการกำกับดูแลกิจการของบริษัทไว้ ซึ่งควรมีข้อควรระวังว่ามีนโยบายเกี่ยวกับการกำกับดูแลบริษัทที่ครอบคลุมหลักการใดบ้าง อาทิ สิทธิและความเท่าเทียมกันของผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้เสีย โครงสร้าง บทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบ และความเป็นอิสระของคณะกรรมการ การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส การควบคุมและบริหารความเสี่ยง จริยธรรมธุรกิจ พร้อมทั้งเปิดเผยในรายงานประจำปีให้ผู้ถือหุ้นและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้ทราบโดยทั่วกัน คณะกรรมการควรรายงานในรายงานประจำปีถึงนโยบายเกี่ยวกับการกำกับดูแลบริษัทว่าได้นำหลักการที่เสนอแนะไปใช้อย่างไร พร้อมสรุปสถานการณ์และเหตุผลที่ทำให้ไม่สามารถนำหลักการบางข้อมาใช้ในขั้นนี้

2. ผู้ถือหุ้น : สิทธิและความเท่าเทียมกัน

คณะกรรมการควรอำนวยความสะดวกโดยจัดกระบวนการประชุมผู้ถือหุ้นในลักษณะที่สนับสนุนให้มีการปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นทุกรายอย่างเท่าเทียมกันในการเข้าประชุม ไม่ควรมีวิธีการที่ยุ่งยากหรือมีค่าใช้จ่ายมากเกินไป และละเว้นการกระทำใด ๆ ที่เป็นการจำกัดโอกาสการศึกษาสารสนเทศของบริษัทและการเข้าประชุมของผู้ถือหุ้น

3. สิทธิของผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ

ในระบบการกำกับดูแลมีผู้มีส่วนได้เสียหลายกลุ่มด้วยกันที่สำคัญ ได้แก่ กลุ่มลูกค้า ฝ่ายจัดการรวมลูกจ้าง คู่ค้า ผู้ถือหุ้น หรือผู้ลงทุน ผู้สอบบัญชีอิสระ ภาครัฐ และชุมชนที่บริษัทตั้งอยู่ กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียอื่นได้แก่ สหภาพ คู่แข่ง และเจ้าหนี้ เป็นต้น แต่ละกลุ่มมีวัตถุประสงค์และความคาดหวังที่ต่างกันจากกิจการ คณะกรรมการควรรับรู้ถึงสิทธิของผู้มีส่วนได้เสีย ตามที่กฎหมายกำหนดและดูแลให้มั่นใจว่าสิทธิดังกล่าวได้รับการคุ้มครองและปฏิบัติด้วยดี ทั้งนี้ ควรสนับสนุนให้มีการร่วมมือกันระหว่างบริษัทและผู้มีส่วนได้เสียในการสร้างความมั่งคั่ง สร้างงาน และสร้างกิจการให้มีฐานะการเงินที่มั่นคง

4. การประชุมผู้ถือหุ้น

ประธานที่ประชุมควรจัดสรรเวลาให้เหมาะสมและส่งเสริมให้ผู้ถือหุ้นมีโอกาสโดยเท่าเทียมกัน ในการแสดงความเห็นและตั้งคำถามใด ๆ ต่อที่ประชุมตามระเบียบวาระการประชุม และเรื่องที่เสนอ กรรมการทุกคนโดยเฉพาะประธานคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ควรเข้าประชุมผู้ถือหุ้นเพื่อตอบคำถามที่ประชุม

5. ภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์

ณ ระดับสูงสุดของกิจการ คณะกรรมการควรมีภาวะผู้นำ วิสัยทัศน์ และมีความเป็นอิสระในการตัดสินใจ เพื่อประโยชน์สูงสุดของบริษัทและผู้ถือหุ้นโดยรวม คณะกรรมการและฝ่ายจัดการมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ต่อผู้ถือหุ้น จึงควรมีระบบการแบ่งแยกบทบาทหน้าที่รับผิดชอบระหว่างคณะกรรมการกับฝ่ายจัดการและระหว่างคณะกรรมการกับผู้ถือหุ้นไว้ให้ชัดเจน

6. ความขัดแย้งของผลประโยชน์

คณะกรรมการ ฝ่ายจัดการ และผู้ถือหุ้น ควรพิจารณาขจัดปัญหาความขัดแย้งของผลประโยชน์อย่างรอบคอบ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต อย่างมีเหตุผลและเป็นอิสระภายในกรอบจริยธรรมที่ดี ตลอดจนมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างครบถ้วน เพื่อประโยชน์ของบริษัทโดยรวมเป็นสำคัญ

7. จริยธรรมธุรกิจ

คณะกรรมการควรส่งเสริมให้จัดทำแนวทางเกี่ยวกับจริยธรรมธุรกิจหรือจรรยาบรรณ (Code of ethics or statement of business conduct) เพื่อให้กรรมการและลูกจ้างทุกคนได้ทราบและเข้าใจถึงมาตรฐานการปฏิบัติตนตามที่บริษัทและผู้ถือหุ้นคาดหวังรวมทั้งเฝ้าสังเกตให้มีการปฏิบัติตามอย่างจริงจัง

8. การถ่วงดุลของกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร

คณะกรรมการควรมีจำนวนเท่าใดและประกอบด้วยกรรมการที่เป็นผู้บริหารและกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารที่เป็นอิสระในสัดส่วนอย่างไร เป็นเรื่องที่คณะกรรมการจะกำหนดด้วยความเห็นชอบจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น อย่างไรก็ตาม มีข้อเสนอให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการที่เป็นอิสระหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งคณะและอย่างน้อย 3 คน ทั้งนี้ คุณสมบัติของกรรมการที่เป็นอิสระให้พิจารณาโดยใช้แนวทางเดียวกันกับคุณสมบัติของกรรมการตรวจสอบตามประกาศตลาดหลักทรัพย์ว่าด้วยคุณสมบัติและขอบเขตการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ นอกเหนือจากการที่มีกรรมการที่เป็นอิสระจำนวนหนึ่งในสามแล้ว (Controlling หรือ significant shareholders) คณะกรรมการควรมีกรรมการจำนวนหนึ่ง ให้เป็นไปตามสัดส่วนอย่างยุติธรรมของเงินลงทุนของผู้ถือหุ้นในบริษัท

9. การรวมหรือแยกตำแหน่ง

คณะกรรมการและผู้ถือหุ้นควรมีเสรีที่จะเลือกวิธีที่เหมาะสมที่สุดกับบริษัท โดยอาจรวมหรือแยกกันโดยให้กรรมการที่ไม่เป็นอิสระเป็นประธานกรรมการก็ได้ ไม่ว่าเลือกวิธีใดควรมีการแยกอำนาจหน้าที่ระหว่างกันให้ชัดเจน โดยไม่ให้คนใดคนหนึ่งมีอำนาจโดยไม่จำกัด

10. ค่าตอบแทนกรรมการและผู้บริหาร

ระดับและองค์ประกอบค่าตอบแทนแก่กรรมการควรเพียงพอที่จะจูงใจและรักษากรรมการที่มีคุณภาพตามที่ต้องการ แต่ควรหลีกเลี่ยงการจ่ายที่เกินสมควร ค่าตอบแทนของกรรมการควรจัดให้อยู่ในลักษณะที่เปรียบเทียบได้กับระดับที่ปฏิบัติอยู่ในอุตสาหกรรม รวมถึงประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากกรรมการแต่ละคน กรรมการที่ได้รับมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น ควรได้รับค่าตอบแทนเพิ่มที่เหมาะสมด้วย กรรมการที่เป็นผู้บริหารควรได้รับค่าตอบแทนที่เชื่อมโยงกับผลการดำเนินงานของบริษัทและผลปฏิบัติงานของกรรมการแต่ละคน

ค่าตอบแทนของผู้จัดการใหญ่และผู้บริหารระดับสูง ควรกำหนดตามหลักการและนโยบายที่คณะกรรมการกำหนด คณะกรรมการควรทบทวนข้อเสนอแนะของคณะอนุกรรมการ และเป็นผู้ตัดสินใจในขั้นสุดท้าย เพื่อประโยชน์สูงสุดของบริษัท ระดับค่าตอบแทน เป็นเงินเดือน โบนัส และผลตอบแทนจูงใจในระยะยาวควรเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับผลงานของบริษัทและการปฏิบัติงานของผู้บริหารแต่ละคน

การกำหนดค่าตอบแทนเป็นเรื่องเกี่ยวกับผลประโยชน์ของกรรมการโดยตรง จึงควรดำเนินการด้วยความโปร่งใสและได้รับอนุมัติจากผู้ถือหุ้น กรรมการไม่ควรเข้าไปตัดสินใจในการกำหนดค่าตอบแทนของตนเอง ในรายงานประจำปีคณะกรรมการควรเปิดเผยถึงนโยบายค่าตอบแทนและจำนวนค่าตอบแทนของกรรมการ และผู้บริหารระดับสูงตามที่ประกาศ คณะกรรมการ ก.ล.ต. กำหนด

11. การประชุมคณะกรรมการ

ควรกำหนดการประชุมไว้ล่วงหน้าเป็นประจำในการประชุม ประธานกรรมการควรส่งเสริมให้มีการใช้ดุลยพินิจที่รอบคอบและจัดสรรเวลาไว้อย่างเพียงพอที่ฝ่ายจัดการจะเสนอเรื่องและมากพอที่กรรมการจะอภิปรายปัญหาสำคัญกันอย่างรอบคอบโดยทั่วกัน กรรมการมีหน้าที่ต้องเข้าประชุมคณะกรรมการทุกครั้งยกเว้นกรณีที่มีเหตุผลพิเศษจริง ๆ และควรเปิดเผยจำนวนครั้งที่กรรมการแต่ละคนเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการในรายงานประจำปีด้วย

12. คณะอนุกรรมการ

คณะกรรมการควรจัดให้มีคณะอนุกรรมการชุดต่าง ๆ เพื่อช่วยศึกษาในรายละเอียด และกลั่นกรองงานตามความจำเป็นของสถานการณ์โดยเฉพาะคณะอนุกรรมการตรวจสอบ และคณะอนุกรรมการกำหนดค่าตอบแทน โดยกำหนดนโยบายและกรอบงานไว้อย่างชัดเจน เกี่ยวกับคุณสมบัติของสมาชิก หน้าที่รับผิดชอบ การดำเนินการประชุมและการรายงานต่อ คณะกรรมการ สมาชิกทุกคนหรือส่วนใหญ่ควรเป็นกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารและประธาน อนุกรรมการควรเป็นกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารที่มีความเป็นอิสระ

13. ระบบการควบคุมและการตรวจสอบภายใน

คณะกรรมการควรจัดทำ รักษาไว้ และทบทวนระบบการควบคุมทั้งการควบคุมทางการเงิน การดำเนินงาน และการกำกับดูแลการปฏิบัติงาน (Compliance controls) ตลอดจน การจัดการความเสี่ยงและการให้ความสำคัญกับสัญญาณเตือนภัยล่วงหน้าและรายการผิดปกติ ทั้งหลาย คณะกรรมการควรจัดให้มีงานตรวจสอบภายในแยกเป็นหน่วยงานหนึ่งของบริษัท

14. รายงานของคณะกรรมการ

คณะกรรมการควรทำรายงานอธิบายถึงความรับผิดชอบของตนในการจัดทำรายงานทางการเงิน โดยแสดงควบคู่กันไปกับรายงานของผู้สอบบัญชีไว้ในรายงานประจำปี รายงานของ คณะกรรมการควรครอบคลุมในเรื่องสำคัญๆตามข้อพึงปฏิบัติที่ดีสำหรับกรรมการบริษัท จดทะเบียนที่ตลาดหลักทรัพย์ลอนดอน

15. ความสัมพันธ์กับผู้ลงทุน

คณะกรรมการควรดูแลให้ความมั่นใจว่าบริษัทได้เปิดเผยสารสนเทศที่สำคัญของ บริษัทอย่างถูกต้องทันเวลา และโปร่งใส โดยควรจัดให้มีหน่วยงาน หรือผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับ “ผู้ลงทุนสัมพันธ์” (Investor Relations) เพื่อเป็นตัวแทนในการสื่อสารกับผู้ลงทุนที่เป็นสถาบัน ผู้ถือหุ้นรวมทั้งนักวิเคราะห์ทั่วไปและภาครัฐที่เกี่ยวข้องของคณะกรรมการควรจัดหาทรัพยากรอย่าง เพียงพอเพื่อช่วยพัฒนาความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ในการนำเสนอสารสนเทศและ การติดต่อสื่อสาร

2.1.5 เกณฑ์การให้รางวัล SET AWARDS ประเภท Best Corporate Governance Report สำหรับเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาการให้รางวัล SET AWARDS ประเภท Best Corporate Governance Report มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. คัดบริษัทที่ผลประเมิน CG Base Lining อยู่ใน Top Quartile และต้องผ่านเกณฑ์สำคัญเบื้องต้น คือ ปฏิบัติตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์เกี่ยวกับการดำรงสถานะเป็นบริษัทจดทะเบียน

2. พิจารณาระดับการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี 15 ข้อ ใช้ผลประเมินที่จัดทำโดยสถาบันส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) มีรายละเอียด ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาการให้รางวัล SET AWARDS ของสถาบันส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย

หลักการ	เรื่อง	ประเด็นพิจารณา
1	นโยบายเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการ	คณะกรรมการบริษัทกำหนดนโยบายการกำกับดูแลกิจการเป็นลายลักษณ์อักษร
2	ผู้ถือหุ้น : สิทธิและความเท่าเทียมกัน	<ul style="list-style-type: none"> การคำนึงถึงสิทธิต่างๆของผู้ถือหุ้น ผู้ถือหุ้นทุกรายเข้าประชุมได้สะดวก และเปิดโอกาสให้มีการมอบฉันทะ การจัดให้มีสารสนเทศประกอบการตัดสินใจในการเข้าประชุมผู้ถือหุ้นล่วงหน้าและเพียงพอที่ผู้ถือหุ้นจะวินิจฉัยได้
3	สิทธิของผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่างๆ	บริษัทคำนึงถึงสิทธิของผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งดูแลให้มีการคุ้มครองสิทธิของผู้มีส่วนได้เสีย เช่น พนักงาน ลูกค้า คู่ค้า ชุมชน เจ้าหนี้ เป็นต้น
4	การประชุมผู้ถือหุ้น	<ul style="list-style-type: none"> การเข้าประชุมของกรรมการบริษัท การให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการลงคะแนนเสียงและจำนวนคะแนนเสียงที่ลงมติในวาระต่างๆโดยเฉพาะวาระสำคัญ การเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นแสดงความเห็นและตั้งคำถาม

หลักการ	เรื่อง	ประเด็นพิจารณา
5	ภาวะผู้นำและ วิสัยทัศน์	<ul style="list-style-type: none"> ● การแบ่งแยกบทบาทระหว่างคณะกรรมการกับฝ่ายจัดการ ● การเปิดเผยข้อมูลวิสัยทัศน์ของบริษัท
6	ความขัดแย้งของ ผลประโยชน์	<ul style="list-style-type: none"> ● มาตรการดูแลการใช้ข้อมูลภายใน ● ไม่มีเหตุการณ์ที่กรรมการและผู้บริหารใช้ข้อมูลภายในเพื่อประโยชน์ส่วนตน ● การทำรายการที่เกี่ยวข้องกันปฏิบัติตามเกณฑ์ของตลาดหลักทรัพย์ฯ ● การเปิดเผยข้อมูลอย่างครบถ้วนเรื่องการทำรายการที่เกี่ยวข้องกันตลอดจนรายการที่มีความขัดแย้งทางผลประโยชน์อื่น
7	จริยธรรมธุรกิจ	คณะกรรมการจัดให้มีจริยธรรมธุรกิจหรือจรรยาบรรณเป็นลายลักษณ์อักษรโดยครอบคลุมผู้ปฏิบัติทุกระดับ
8	การถ่วงดุลของ กรรมการที่ไม่เป็น ผู้บริหาร	กรรมการที่เป็นอิสระมีอย่างน้อยหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งคณะและอย่างน้อย 3 คน
9	การรวมหรือแยก ตำแหน่ง	<ul style="list-style-type: none"> ● การแยกอำนาจหน้าที่ระหว่างประธานกรรมการและกรรมการผู้จัดการ ● ประธานกรรมการเป็นกรรมการอิสระ
10	คำตอบแทนกรรมการ และผู้บริหาร	<ul style="list-style-type: none"> ● ผู้ถือหุ้นเป็นผู้อนุมัติคำตอบแทนกรรมการ ● การเปิดเผยข้อมูลตามประกาศคณะกรรมการ ก.ล.ต.
11	การประชุม คณะกรรมการ	การเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการของกรรมการแต่ละคน

หลักการ	เรื่อง	ประเด็นพิจารณา
12	คณะกรรมการชด้อย	<ul style="list-style-type: none"> • การจัดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบและคณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทน • สมาชิกคณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทนส่วนใหญ่เป็นกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารและประธานเป็นกรรมการอิสระ • การทำหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ
13	ระบบการควบคุมและการตรวจสอบภายใน	<ul style="list-style-type: none"> • การจัดให้มีระบบควบคุมภายในและการจัดการความเสี่ยง • ความเป็นอิสระของหน่วยงานตรวจสอบภายใน
14	รายงานของคณะกรรมการ	คณะกรรมการจัดทำรายงานเพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อการจัดทำรายงานการเงิน โดยแสดงอยู่ในรายงานประจำปี
15	ความสัมพันธ์กับผู้ลงทุน	<ul style="list-style-type: none"> • การเปิดเผยสารสนเทศตามเกณฑ์ที่กำหนด • การจัดให้มีผู้รับผิดชอบงานผู้ลงทุนสัมพันธ์และเปิดเผยช่องทางติดต่อ

3. บริษัทที่จะได้รับการพิจารณาในรอบสุดท้าย ต้องได้รับคะแนนรวม 75 คะแนนขึ้นไปและ

3.1 มีการกำหนดนโยบาย CG เป็นลายลักษณ์อักษรและผ่านการอนุมัติจากคณะกรรมการ

3.2 มีการกำหนดจริยธรรมทางธุรกิจเป็นลายลักษณ์อักษรและครอบคลุมผู้ปฏิบัติทุกระดับ

3.3 มีความเห็นของคณะกรรมการหรือคณะกรรมการตรวจสอบในการกำกับดูแลการทำรายการเกี่ยวโยง

3.4 มีความเห็นของคณะกรรมการในการดูแลความเพียงพอของระบบการควบคุมภายใน

3.5 มี Free Float ไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกำหนด

3.6 มีจำนวนกรรมการตรวจสอบล่าสุดไม่น้อยกว่า 3 คน

3.7 มีการเปิดเผยหรือเผยแพร่ข้อมูลที่สำคัญที่มีผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์และการตัดสินใจของผู้ลงทุนตามแนวทางของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

2.2 บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษานี้ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.2.1 ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2544) ได้อธิบายเกี่ยวกับหลักการเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสไว้ว่า การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสเป็นฐานที่สร้างความเข้าใจและความไว้วางใจระหว่างบริษัทกับผู้มีส่วนได้เสียทั้งหลาย ทั้งยังมีส่วนช่วยเสริมประสิทธิผลของบริษัทและการทำงานของตลาดทุนรวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นและผู้เกี่ยวข้องพินิจพิจารณาบริษัทได้อย่างถี่ถ้วนยิ่งขึ้น โดยได้ให้ความหมายของความโปร่งใส หมายถึง การมีข้อกำหนดเกี่ยวกับบทบาทและความรับผิดชอบของผู้เกี่ยวข้องไว้อย่างชัดเจน มีการเปิดเผยและมีการจัดให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการได้โดยสะดวกและค่าใช้จ่ายไม่สูง มีกระบวนการวางแผนการทำงานและการตัดสินใจกำหนดไว้อย่างเปิดเผย และมีการสอดส่องดูแลว่ามีการปฏิบัติงานอย่างมีจริยธรรมและมีคุณธรรม นอกจากนี้บริษัทควรเปิดเผยเรื่องสำคัญทุกเรื่องทั้งที่เกี่ยวกับการเงินและไม่เกี่ยวกับการเงิน ซึ่งลักษณะของการเปิดเผยควรชัดเจน ถูกต้อง อ่านเข้าใจง่ายและทันเวลา

ส่วนวิธีปฏิบัติที่ดีของการเปิดเผยสารสนเทศและความโปร่งใสที่รายงานการกำกับดูแลกิจการ ได้กำหนดไว้ มีดังนี้

1. ในขั้นต้นคณะกรรมการมีหน้าที่ในการเปิดเผยสารสนเทศทั้งที่เป็นสารสนเทศทางการเงินและไม่ใช่ทางการเงินอย่างครบถ้วนเพียงพอ เชื่อถือได้ และทันเวลา เพื่อให้ผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้เสียของบริษัทได้รับทราบสารสนเทศอย่างเท่าเทียมกันตามที่กำหนดในกฎหมาย องค์กร และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

2. สารสนเทศของบริษัทควรจัดทำขึ้นอย่างรอบคอบ ชัดเจน กระชับรัด ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและโปร่งใส โดยเปิดเผยสารสนเทศที่สำคัญอย่างสม่ำเสมอทั้งในด้านบวกและด้านลบ ควรระมัดระวังไม่ให้ผู้ใช้เกิดความสับสนและสำคัญผิดในข้อเท็จจริง ควรให้ความสำคัญกับเนื้อหา มากกว่ารูปแบบ และระบุเงื่อนไขที่สำคัญหรือสมมติฐานที่เกี่ยวข้องให้ครบถ้วน

3. ในภาคปฏิบัติผู้ถือหุ้นและผู้ลงทุนต้องการสารสนเทศที่เชื่อถือได้และเปรียบเทียบได้ในรายละเอียดพอที่ใช้ประเมินผลปฏิบัติงานของฝ่ายจัดการได้ บริษัทส่วนใหญ่ก็มีแนวโน้มที่จะเปิดเผยสารสนเทศโดยสมัครใจมากกว่าจำนวนขั้นต่ำที่กำหนดเพื่อสนองตอบความต้องการและสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ลงทุน

4. บริษัทควรเปิดเผยสารสนเทศที่สำคัญต่อสาธารณชน ดังนี้

- 4.1. วัตถุประสงค์ของบริษัท
- 4.2. ฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัท
- 4.3. โครงสร้างการถือหุ้นและสิทธิในการออกเสียงลงคะแนน
- 4.4. รายชื่อกรรมการ อนุกรรมการต่างๆ ผู้บริหารระดับสูง และค่าตอบแทน
- 4.5. ปัจจัยและนโยบายเกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงที่สามารถมองเห็นได้

ทั้งที่เกี่ยวกับการดำเนินงาน และการเงิน

- 4.6. ประเด็นสำคัญ ๆ เกี่ยวกับลูกจ้างและผู้มีส่วนได้เสียอื่น
- 4.7. นโยบายและโครงสร้างการกำกับดูแลกิจการ รวมทั้งความรับผิดชอบของ

คณะกรรมการในการรายงานทางการเงิน และรายงานของประธานคณะกรรมการตรวจสอบ เป็นต้น

5. การเปิดเผยสารสนเทศทางการเงินในรายงานประจำปีมีความซับซ้อนและถูกเพ่งพินิจจากกลุ่มภายนอกมากขึ้น คณะกรรมการควรทำรายงานเชิงอธิบายประกอบเพื่อขยายความเรื่องที่สำคัญและยากที่จะเข้าใจ

6. ช่องทางในการเผยแพร่สารสนเทศมีความสำคัญเท่ากับเนื้อหา บริษัทควรจัดช่องทางในการเผยแพร่ให้อยู่ในลักษณะที่ช่วยให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการได้ทันเวลา และได้ผลคุ้มค่าใช้จ่าย

7. คณะกรรมการบริษัทควรจัดให้มีหน่วยงานผู้ลงทุนสัมพันธ์ (Investor relation) เพื่อเป็นตัวแทนในการติดต่อสื่อสารกับผู้ถือหุ้น ผู้ลงทุน ตลอดจนนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ คณะกรรมการควรจัดหาทรัพยากรอย่างเพียงพอเพื่อช่วยพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้บริหารในการนำเสนอสารสนเทศและการติดต่อสื่อสาร

2.2.2 Bushman และ Smith (2001) ได้ทำการศึกษาข้อมูลในงบการเงินและการกำกับดูแลกิจการ ได้สนับสนุนแนวคิดของหลักเกณฑ์ในการรายงานและการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะของบริษัทจดทะเบียน อันเป็นกระบวนการหนึ่งของการกำกับดูแลกิจการ และได้ทำการศึกษาในรายละเอียดเกี่ยวกับประโยชน์ที่เพิ่มมากขึ้นจากการใช้ข้อมูลที่เปิดเผยเพิ่มเติมตามหลักการกำกับดูแลกิจการ พบว่า สามารถใช้ประโยชน์จากการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวได้อย่างมาก และสนับสนุนให้มีการศึกษาผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลนี้กับผลการดำเนินงานทั่วไปตามหลักการกำกับดูแลกิจการในแต่ละประเทศ เพื่อเปรียบเทียบและตรวจสอบผลการศึกษาที่ได้ต่อไป

2.2.3 Gompers Ishii และ Metrick (2003) ได้ทำการศึกษา การกำกับดูแลกิจการที่ดีกับราคาหุ้น จากข้อกำหนดการกำกับดูแลกิจการมีความสัมพันธ์กับการป้องกันการครอบงำกิจการ และสิทธิของผู้ถือหุ้น ซึ่งการศึกษานี้ได้ใช้ข้อกำหนดของการกำกับดูแลกิจการมาสร้างเป็น ดัชนีการกำกับดูแลกิจการ (Governance Index) โดยการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีการกำกับดูแลกิจการและผลการดำเนินงาน ระหว่างปี 1990 โดยพบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับผลตอบแทนจากหุ้น

2.2.4 Simon และ Wong (2001) ได้ทำการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างของการกำกับดูแลกิจการกับขอบเขตของความสมัครใจในการเปิดเผยข้อมูล โดยศึกษาลักษณะสำคัญสี่อย่างของการกำกับดูแลกิจการคือ สัดส่วนของกรรมการอิสระต่อจำนวนของกรรมการทั้งหมด การมีคณะกรรมการตรวจสอบ อำนาจในการควบคุมของบุคคล (บทบาทของประธานกรรมการกับผู้จัดการใหญ่ที่อยู่ในตำแหน่งเดียวกัน) และสัดส่วนสมาชิกครอบครัว โดยวิธีการศึกษาได้ใช้ดัชนีการเปิดเผยถ่วงน้ำหนักในการวัดความสมัครใจในการเปิดเผยข้อมูล พบว่าการมีคณะกรรมการตรวจสอบมีความสำคัญเชิงบวกกับความสมัครใจในการเปิดเผยข้อมูล และสัดส่วนของสมาชิกครอบครัวในคณะกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความสมัครใจในการเปิดเผยข้อมูล นอกจากนี้ ในปีเดียวกัน Simon และ Kar (2001) ได้ใช้สัดส่วนของกรรมการอิสระต่อจำนวนกรรมการทั้งหมด เพราะกรรมการที่มีความเป็นอิสระอาจใช้อำนาจหน้าที่ได้อย่างไม่เต็มที่ถ้าจำนวนกรรมการอิสระนั้นมีจำนวนเพียงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับสัดส่วนของคณะกรรมการทั้งหมด

2.2.5 Eng และ Mak (2003) ได้ศึกษาเรื่องการกำกับดูแลกิจการและความสมัครใจในการเปิดเผยข้อมูล โดยได้ทำการทดสอบโครงสร้างความเป็นเจ้าของและองค์ประกอบของคณะกรรมการที่มีผลต่อความสมัครใจในการเปิดเผยข้อมูล โครงสร้างความเป็นเจ้าของซึ่งแบ่งเป็น เจ้าของที่เป็นผู้บริหาร (managerial ownership) เจ้าของที่มีอำนาจในการครอบงำ (blockholder ownership) และ เจ้าของที่เป็นรัฐบาล (government ownership) และองค์ประกอบของคณะกรรมการถูกวัดโดยสัดส่วนของกรรมการที่เป็นอิสระ ความสมัครใจในการเปิดเผยข้อมูลแทนค่าด้วยคะแนนรวมของการเปิดเผยข้อมูลที่ไม่ได้มาจากการบังคับ ข้อมูลที่เป็นทางการเงินและไม่เป็นทางการเงิน ผลการศึกษาพบว่าโครงสร้างความเป็นเจ้าของและองค์ประกอบของคณะกรรมการมีผลกระทบต่อกรเปิดเผยข้อมูล การมีเจ้าของที่เป็นผู้บริหารน้อยและเจ้าของที่เป็นรัฐบาลที่มีความสำคัญจะมีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลที่สูงขึ้น การเพิ่มขึ้นของกรรมการ

ภายนอกจะลดการเปิดเผยข้อมูลการกำกับดูแล และพบว่าบริษัทที่มีขนาดใหญ่และหนี้สินน้อย จะมีการเปิดเผยข้อมูลที่มาก

2.2.6 Beretta และ Bozzolan (2004) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์รูปแบบการเปิดเผยความเสี่ยง โดยได้ทำการศึกษาปริมาณการเปิดเผยและเนื้อหาที่เปิดเผยความเสี่ยงในรายงานประจำปี เพราะเห็นว่าคุณภาพของการเปิดเผยขึ้นอยู่กับปริมาณและความสมบูรณ์ของข้อมูล โดยปริมาณการเปิดเผย (Quantity) ใช้ดัชนีปริมาณ (relative quantity index) หรือ RQT เป็นตัววัดเป็นดัชนีที่วัดคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลเชิงปริมาณของบริษัทโดยการเปรียบเทียบปริมาณการเปิดเผยข้อมูลของแต่ละบริษัทกับปริมาณการเปิดเผยของอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นค่าประมาณที่มาจากการนำปริมาณการเปิดเผยของแต่ละบริษัทในอุตสาหกรรมเดียวกัน และขนาดสินทรัพย์ของบริษัทนั้น แปลงค่าโดยใช้ลอการิทึมธรรมชาติในการลดจำนวนข้อมูล จากนั้นจึงสร้างสมการโดยใช้ OLS Regression และสมการที่ได้มาแทนค่าเพื่อหาค่าประมาณการเปิดเผย และนำไปลบกับปริมาณการเปิดเผยที่แท้จริงของบริษัท เพื่ออธิบายว่าบริษัทมีการเปิดเผยในปริมาณที่มากกว่าหรือน้อยกว่าค่าประมาณการเปิดเผยของอุตสาหกรรม

2.2.7 Haniffa และ Cooke (2005) ได้ศึกษาผลกระทบของวัฒนธรรมและการรายงานการกำกับดูแลกิจการ โดยศึกษาภูมิหลังของกรรมการและผู้ถือหุ้นที่ใช้เป็นตัวแทนของวัฒนธรรมลักษณะของการกำกับดูแลกิจการรวมถึงองค์ประกอบของคณะกรรมการ ความสามารถที่หลากหลายของกรรมการ และชนิดของผู้ถือหุ้น โดยตัวแปรตามคือการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี ที่วัดโดยดัชนีการให้คะแนน (index score) คือการนับจำนวนของคำ จากการศึกษาพบว่ามีความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญระหว่างการเปิดเผยข้อมูลกับอำนาจในการควบคุมของคณะกรรมการโดยกรรมการที่เป็นเจ้าของ ในการศึกษานี้มีตัวแปรควบคุม คือ ขนาดองค์กร ความสามารถในการทำกำไร และชนิดของอุตสาหกรรมที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูล

จากการศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้นผู้ศึกษาเห็นความสำคัญว่าการเปิดเผยข้อมูลการกำกับดูแลกิจการ โดยผ่านรายงานประจำปีนั้น เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงมาตรฐานการจัดการที่ดีและทำให้บริษัทได้รับการยอมรับมากขึ้นทั้งภายในประเทศและต่างประเทศตลอดจนเสริมสร้างความโปร่งใสและประสิทธิภาพของฝ่ายจัดการอันจะสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดแก่ผู้ถือหุ้น ผู้ลงทุน และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยในการศึกษานี้จะสร้างแบบ

พยากรณ์การจำแนกกลุ่มการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์
แห่งประเทศไทยโดยใช้ข้อมูลที่เปิดเผยในรายงานประจำปี เพื่อนำไปใช้ในการพิจารณาการกำกับ
ดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียน